

Η ελληνική γλώσσα ως η επίσημη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο μύθος αυτός είναι αρκετά διαδεδομένος, κυρίως στο Διαδίκτυο αλλά και σε αναφορές σε έντυπα μέσα.

Σύμφωνα με το κείμενο αυτό, “οι Ισπανοί ευρωβουλευτές ζήτησαν να καθιερωθεί η ελληνική γλώσσα ως η επίσημη της Ευρωπαϊκής Ένωσης”. Αλλού οι βουλευτές προσδιορίζονται ακριβέστερα: είναι Βάσκοι, όχι απλώς Ισπανοί.

Ο μύθος έχει έναν πυρήνα αλήθειας. Ποια είναι η αλήθεια; Η αλήθεια είναι ότι τρεις ή τέσσερις φορές, ένας ή δύο Ισπανοί (Βάσκοι την καταγωγή) ευρωβουλευτές, όχι οι ίδιοι κάθε φορά, έχουν προωθήσει ατομικά προς ψήφιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένα ψήφισμα, πάντοτε το ίδιο, με το οποίο τονίζεται η μεγάλη σημασία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Επειδή το περιεχόμενο του ψηφίσματος είναι σε γενικές γραμμές το ίδιο αλλά κάθε φορά οι ευρωβουλευτές αλλάζουν, μπορούμε να υποθέσουμε ότι εμπνευστής της όλης προσπάθειας είναι κάποιο βασκικό φιλολογικό (και φιλελληνικό) σωματείο.

Χρονολογικά, πρώτη τέτοια προσπάθεια έχουμε το 1988. Ο βάσκος (ισπανός) Juan Carlos Garaikoetxea Urriza, που διετέλεσε ευρωβουλευτής της πολιτικής ομάδας του Ουράνιου Τόξου (πράσινοι και περιφερειακοί βουλευτές) για δύο συνεχόμενες μισές θητείες, συνολικά από το 1987 έως το 1991, κατέθεσε το 1988 την πρόταση ψηφίσματος που μας απασχολεί (με αριθμό B2-1451/88). Ο χριστιανοδημοκράτης Josu Jon Imaz San Miguel υπέβαλε ταυτόσημη πρόταση το 1995 (με αριθμό B4-0507/95). Στο ελληνικό Διαδίκτυο της εποχής, οι δύο αυτοί συχνά αναφέρονταν μαζί, σαν δίδυμο, με χίλιες-δυο απίθανες παραλλαγές και αποδόσεις του ονόματος του πρώτου (για να πούμε την αλήθεια, ούτε εγώ ξέρω πώς προφέρεται). Στα πρώτα λοιπόν σχετικά κείμενα έβλεπες να αναφέρονται «Χερικοϊτία και Ιμάζ», αν και, ξαναλέω, δεν συνυπήρξαν στο Κοινοβούλιο.

Παρατίθεται εδώ ολόκληρη η πρόταση του 1995 στα αγγλικά:

31 March 1995 B4-0507/95

MOTION FOR A RESOLUTION

pursuant to Rule 45 of the Rules of Procedure

by Mr IMAZ

on the teaching of classical Greek language and culture

The European Parliament,

- having regard to the continuous and alarming decline in the teaching of classical Greek language and culture in the curriculums of the various countries,

A. whereas Greek language and culture are the fundamental basis of Western culture, especially European culture,

B. whereas classical Greek trains the human intellect and is a proven way of encouraging thought and criticism,

C. whereas in Europe, classical Greek has been the language of science par excellence,

D. whereas it is essential to reassert the identity of the European Union by restoring and reinforcing the specific culture and system of values on which it is based,

E. having regard to the need to restore the full humanist meaning of European culture,

1. Calls on the Commission to draw up a study plan for classical Greek language and culture to ensure that they are at least taught at all levels of compulsory education in all Member States through the respective curriculums, and that Greek becomes the shared language of all cultured Europeans.

Με άλλα λόγια, ύστερα από ορισμένες γενικόλογες διαπιστώσεις για την αξία της κλασικής ελληνικής γλώσσας, ζητείται από την Επιτροπή να καταρτίσει πρόγραμμα σπουδών ώστε να εξασφαλίσει ότι η κλασική ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός θα διδάσκονται τουλάχιστον σε όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να γίνουν τα ελληνικά η κοινή γλώσσα όλων των καλλιεργημένων Ευρωπαίων. Αυτό και μόνο.

Δεν πρόκειται λοιπόν για πρόταση που υποβλήθηκε από το σύνολο των ισπανών

ευρωβουλευτών, όπως βλέπουμε σε κάποιες αναδημοσιεύσεις, αλλά από έναν και μόνο βουλευτή· ούτε βέβαια ζητούσε ο άνθρωπος να γίνουν τα αρχαία ελληνικά επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης! Κοινή γλώσσα των καλλιεργημένων ευρωπαίων ζητούσε να γίνει, δηλαδή πρακτικά να ξέρει ο Ολλανδός ή ο Πορτογάλος απόφοιτος λυκείου πέντε αρχαίες λέξεις ώστε να μπορεί να εντυπωσιάζει τους συνδαιτυμόνες του στις συζητήσεις μεταξύ τυρού και αχλαδίου, όπως άλλωστε γινόταν προπολεμικά. Ούτως ή άλλως, και τις δύο φορές η πρόταση δεν εγκρίθηκε καν στο στάδιο της κοινοβουλευτικής επιτροπής στην οποία συζητήθηκε και δεν έφτασε βεβαίως στην ολομέλεια.

Το 1999 οι επίσης Βάσκοι βουλευτές Ortuondo και Knörr Borras, κατέθεσαν και πάλι την πρόταση ψηφίσματος, και πάλι χωρίς τύχη. Οι ίδιοι επανέφεραν την πρότάσή τους τον Απρίλιο του 2001 (πρόταση ψηφίσματος αρ. B5-0032/2001). Αυτή τη φορά υπήρξε κάποια κινητοποίηση από ελληνικής πλευράς· τα γραφεία των ελλήνων ευρωβουλευτών κατακλύσθηκαν από ψηφίσματα νομαρχιακών συμβουλίων και άλλων φορέων από την Ελλάδα που τους ζητούσαν να υποστηρίξουν την πρωτοβουλία των δύο Βάσκων. Και πάλι όμως, η πρόταση ψηφίσματος απορρίφθηκε ήδη από την αρμόδια επιτροπή του Κοινοβουλίου, δηλαδή από το πρώτο-πρώτο στάδιο. Ποτέ δεν έφτασε στο σημείο έστω να τεθεί σε ψηφοφορία στην Ολομέλεια, πολύ δε περισσότερο να εγκριθεί.

Τι λέει όμως η πρόταση ψηφίσματος; Παρατίθεται το κείμενο της πρότασης που υποβλήθηκε το 2001 (ελάχιστες διαφορές έχει από τα προηγούμενα):

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τη σταδιακή και ανησυχητική υποχώρηση της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και του κλασικού ελληνικού πολιτισμού στα διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός αποτελούν το πρωταρχικό θεμέλιο του δυτικού και ειδικότερα του ευρωπαϊκού πολιτισμού,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλασική ελληνική γλώσσα αποτελεί στοιχείο διαμόρφωσης της ανθρώπινης σκέψης και δοκιμασμένο μέσον για την ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού στον άνθρωπο,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλασική ελληνική γλώσσα έχει αποτελέσει την κατ’

εξοχήν επιστημονική γλώσσα στην Ευρώπη,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαίο να διατρανωθεί η ευρωπαϊκή ένωση με την επανεύρεση των πολιτιστικών της θεμελίων και των αξιών στις οποίες στηρίζεται,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ευρωπαϊκός πολιτισμός θα πρέπει να επανεύρει τη συνολική ανθρωπιστική του διάσταση,

1. ζητεί από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να προωθήσουν τις αναγκαίες πολιτικές ευαισθητοποίησης όλων των εκπαιδευτικών φορέων, προκειμένου να διορθωθεί η υφιστάμενη κατάσταση και η κλασική ελληνική γλώσσα να ανακτήσει στην Ευρώπη τη θέση που της αναλογεί και να καταστεί η κοινή γλώσσα πνευματικής καλλιέργειας όλων των Ευρωπαίων·

2. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή για περαιτέρω ενέργειες.

Βλέπουμε ότι η πρόταση του 2001 είναι πιο συγκρατημένη από την προηγούμενη βασική πρόταση ψηφίσματος του 1995, η οποία ζητούσε από την Επιτροπή να καταρτίσει πρόγραμμα σπουδών ώστε να εξασφαλίσει ότι η κλασική ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός θα διδάσκονται τουλάχιστον σε όλα τα επίπεδα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να γίνουν τα ελληνικά η κοινή γλώσσα όλων των καλλιεργημένων Ευρωπαίων. Εδώ απλώς ζητείται γενικόλογα να προωθηθούν πολιτικές για ευαισθητοποίηση.

Υπενθυμίζεται ότι αυτά ζητήθηκαν από έναν ή δύο ευρωβουλευτές (επί συνόλου 626) και ότι απορρίφθηκαν μετά πολλών επαίνων. Και βέβαια υπάρχει μεγάλη απόσταση από την ευχή “να γίνουν τα ελληνικά κοινή γλώσσα των καλλιεργημένων Ευρωπαίων” έως την υποτιθέμενη “καθιέρωση” της αρχαίας ελληνικής γλώσσας ως επίσημης! Και όχι απλώς ως επίσημης, αλλά ως μόνης επίσημης όπως φαίνεται να υπονοεί το Λερναίο κείμενο –αν και, βέβαια, τα νέα ελληνικά από την πρώτη μέρα της ένταξης της Ελλάδας στην τότε ΕΟΚ και τώρα ΕΕ έχουν καθεστώς επίσημης γλώσσας, σε ίση μοίρα με τις γλώσσες των άλλων κρατών μελών (όσο κι αν είναι γεγονός πως οι γλώσσες των μεγαλύτερων κρατών είναι “πιο ίσες” από τις άλλες).

Πολλοί έχουν κατηγορήσει (έξω από το χορό) τους έλληνες ευρωβουλευτές για

ολιγωρία ή και για αδιαφορία προς την ελληνική γλώσσα, επειδή δεν υποστήριξαν την πρόταση των Βάσκων. Είναι ίσως άδικο. Οι έλληνες βουλευτές έχουν κατά καιρούς υποστηρίξει με αρκετή σύμπνοια τη χρήση της ελληνικής γλώσσας και έχουν δώσει επιτυχημένες μάχες υπέρ της διατήρησης της πολυγλωσσίας και της ίσης μεταχείρισης όλων των γλωσσών, όσο κι αν, όπως είπαμε, αναπόφευκτο είναι τα αγγλικά, τα γαλλικά ή τα γερμανικά να έχουν στην πράξη προβάδισμα.

Πηγή: sarantakos.com